

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SUOMEN GRANIITTIPOULUEEN LAUSUNTO TARTUNTATAUTILAIN UUDISTUKSESTA

Suomen Graniittipuolue suhtautuu kriittisesti tartuntatautilain uudistukseen ja katsoo, että nykyinen valmistelusuunta herättää vakavia kysymyksiä perustuslain toteutumisesta, vallankäytön rajoista sekä yksilön itsemääräämisoikeudesta.

Lausuntokierroksella esiin nousseet kriittiset asiantuntijanäkemykset osoittavat, että lakiluonnos sisältää merkittäviä riskejä:

- Viranomaisten toimivaltuuksia laajennetaan ilman riittävää täsmällisyyttä ja rajauksia.
- Perusoikeuksiin puuttumisen kynnyks jää epäselväksi.
- Oikeusturvan toteutuminen yksittäisen kansalaisen näkökulmasta on puutteellisesti varmistettu.

Suomen Graniittipuolue katsoo, että tällainen kehitys ei ole hyväksyttävää oikeusvaltiossa.

PERUSTUSLAKI JA ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS LÄHTÖKOHTANA

Yksilön koskemattomuus ja oikeus päättää omasta kehostaan ovat perusoikeuksia, joista ei tule poiketa edes kriisitilanteissa ilman äärimmäisen painavia ja tarkasti rajattuja perusteita.

Erityisesti korostamme, että:

- kaikki rokotukset ja kehoon kohdistuvat lääketieteelliset toimenpiteet tulee säilyttää täysin vapaaehtoisina kaikissa tilanteissa,
- epäsuoraa pakottamista ei tule hyväksyä missään muodossa, ja
- kansalaisella on oikeus tehdä omaa terveyttään koskevat päätökset ilman painostusta, sekä lisäksi saatava riittävästi puolueetonta informaatiota päätösten tekemisen tueksi.

VALLANKÄYTÖN RAJAT JA PANDEMIAMÄÄRITTELY

Yksi keskeisistä ongelmista liittyy siihen, kuka määrittelee pandemian ja millä perusteilla.

Suomen Graniittipuolue katsoo, että:

- pandemian tai vastaavan poikkeustilan määrittelyyn liittyvä valta on liian keskeinen jäädäkseen epäselväksi tai epäsuorasti ohjatuksi,
- päätöksenteon tulee perustua avoimiin, läpinäkyviin ja kansallisesti arvioituihin kriteereihin, ja
- eduskunnan roolia ei saa sivuuttaa kriisitilanteissakaan.

Ilman selkeitä rajoja vaarana on vallankäytön laajeneminen tilanteissa, joissa päätösten perusteet eivät ole riittävän avoimia tai arvioitavissa.

OPPIMATTOMUUS AIEMMASTA KRIISISTÄ

Suomen Graniittipuolue pitää erittäin ongelmallisena sitä, että uutta lainsäädäntöä valmistellaan ilman kattavaa ja riippumatonta arviota aiemmista toimista.

Ennen uusien valtuuksien säätämistä on välttämätöntä selvittää perinpohjaisesti aiemman, pandemiaksi määritellyn erityistilanteen aikaiset päätökset ja niiden vaikutukset, arvioida

rajoitustoimien tehokkuus, haitat ja oikeasuhtaisuus, sekä tunnistaa mahdolliset virheet ja ylilyönnit vallankäytössä. Ilman tätä prosessia riskinä on, että samat ongelmat toistuvat uudelleen – mahdollisesti vielä laajempina.

KOKONAISVALTAINEN TERVEYS – UNOHDETTU PERUSTA

Suomen Graniittipuolue katsoo, että tartuntatautilainsäädäntö keskittyy liiaksi poikkeustoimiin ja sivuuttaa keskeisen kysymyksen: miksi osa väestöstä on haavoittuvaa tartuntataudeille.

Lakiin tulee kirjata viranomaisille velvoite tukea ja suositella näyttöön perustuvia, lääkkeettömiä keinoja vastustuskyvyn parantamiseksi, edistää kansalaisten terveyttä ja terveellisiä elämäntapoja, sekä painottaa ennaltaehkäisyä viranomaistiedotuksessa ja päätöksenteossa.

Keskiössä ovat erityisesti metabolinen terveys, fyysinen kunto, terveelliset elämäntavat sekä luonnon ja elinympäristön terveysvaikutusten hyödyntäminen. Tämä lähestymistapa vahvistaa yksilön omaa toimintakykyä, perustuu vapaaehtoisuuteen, vähentää tarvetta rajoitustoimille, sekä on kustannustehokas tapa parantaa kansanterveyttä.

KESTÄVÄ LINJA: VÄHEMMÄN VALTAA, ENEMMÄN LUOTTAMUSTA

Yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ei vahvisteta keskittämällä valtaa, vaan rakentamalla selkeät ja rajatut toimivaltuudet, vahva oikeusturva, avoin ja rehellinen päätöksenteko, sekä kansalaisten luottamus.

Suomen Graniittipuolue katsoo, että tartuntatautilainsäädännön tulee perustua kestäviin periaatteisiin, jotka pohjautuvat oppimiseen ja kansanterveyden rakentamiseen, ja joissa yksilönvapaudet, vastuunjako ja vallan rajat ovat selkeästi määriteltyjä.

Nykyisessä muodossaan lakiluonnos ei täytä näitä vaatimuksia.

Wessman Pia
Suomen Graniittipuolue r.p.